

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

**Slapende honden? Wakker maken!
— Een stabilisatiemethode voor
chronisch getraumatiseerde kinderen**

Arianne Struik (2010).

Amsterdam: Pearson. 272 pp., € 37,50.

ISBN 978 90 265 2228 4.

Hanneke Lafeber

Het enthousiaste en uitvoerige verslag van Annelies Onderwaater (2011) over de presentatie die Arianne Struik gaf op de studiedag Trauma en gezin, wekte mijn interesse in het boek waarin deze auteur de door haar ontwikkelde stabilisatiemethode voor chronisch getraumatiseerde kinderen beschrijft. Aan de hand van zes, deels op Spierings (2009) gebaseerde 'testen' wordt nagegaan of met traumabehandeling gestart kan worden zonder dat het kind te sterk ontregelt en/of dit door (pleeg)ouders of andere betrokkenen onvoldoende opgevangen kan worden. Hierbij is aandacht voor veiligheid in de leefsituatie van het kind, rust in het dagelijks leven, het kunnen benutten van een hechtingsfiguur voor het reguleren van stress, vaardigheden om emoties te reguleren en het zelfbeeld van het kind. In de zesde test wordt nagegaan of het kind in een notendop, zonder in paniek te raken, kan vertellen wat het heeft meegemaakt en dus klaar is om te beginnen met traumaverwerking. Als niet aan de in deze testen genoemde criteria is voldaan, moet daar eerst aan gewerkt worden. Struik beschrijft benodigde aanpassingen in de stabilisatiefase bij dissociatieve stoornissen en bij conversie. Voor een verdere omschrijving van deze methode verwijs ik graag naar het genoemde congresverslag. In dit signalement wil ik vooral stilstaan bij de bruikbaarheid van dit boek in de praktijk. Om daar wat meer zicht op te krijgen, las ik het boek niet alleen zelf,

maar sprak ik er ook over met twee collega's, Henriëtte van Westendorp en Marleen Hopster, EMDR-therapeuten die net als ik werkzaam zijn in de kinderen jeugdpsychiatrie.

Bij lezing valt op dat de auteur ruimschoots kan putten uit eigen praktijkervaringen. Met een liefdevolle en deskundige blik richt zij haar aandacht op de kinderen om wie het gaat, maar ook op de wisselwerking met hun ouders, die soms vanuit eigen traumatische ervaringen en onmacht hun kind tekort doen. Struik probeert kind en ouder op een begrijpelijke manier uit te leggen welk effect trauma's kunnen hebben op hersenen, gevoelens, gedachten en gedrag, en wat traumaverwerking inhoudt. Daarbij maakt ze in navolging van MacLean (1985) onderscheid tussen het reptielenbrein, het zoogdierenbrein en het mensbrein. Deze terminologie spreekt mij maar matig aan, maar het streven om zaken goed uit te leggen is zeker lovenswaardig en ook voor systeemtherapeuten van belang. Overigens doet de auteur dit ook door mooie metaforen te gebruiken over hertjes die vluchten voor de leeuw, kacheltjes in je hart en de prins die het gevecht moet aangaan met de draak. Begeleidingsmogelijkheden voor zowel kinderen als ouders en onder meer hechtingsbevorderende oefeningen komen aan bod. Tevens wordt ingegaan op de rol van adoptie- en pleegouders, groepsleiding, leerkrachten en anderen. Een enkele keer wordt verwezen naar onvoldoende toegelichte begrippen uit de EMDR-vervolgtraining, maar in zijn algemeenheid is de leesbaarheid prima. Achtergrondinformatie en mogelijke, concreet geformuleerde interventies worden stelselmatig afgewisseld met casuïstiek. Dit verheldert Struiks werkwijze, maar naarmate het boek vordert, ben je als lezer soms een beetje kwijt wie 'David' en 'San-

---

Slapende honden? Wakker maken!

dra' ook alweer zijn en waarvoor ze in behandeling zijn. De (tevens op cd-rom) toegevoegde schema's en werkbladen nodigen uit om met het boek aan de slag te gaan en om, mogelijk wat meer in eigen woorden, theorie en praktijk te verbinden.

Hoe bevalt dit in de praktijk? Mijn collega's roemen de mooie metaforen. Door de duidelijke uitleg is het ook makkelijker om bijvoorbeeld groepsleiding 'mee te krijgen' als een opgenomen kind trauma-behandeling nodig heeft. Het boek heeft een heldere opbouw en een grote overtuigingskracht. Het nodigt uit om volgens het stramien van de auteur aan het werk te gaan. De criteria van de zes testen geven houvast, waardoor behandelaars ook niet onnodig lang stabiliseren als alle aandachtspunten al kunnen worden 'afgevinkt'. In andere gevallen kan een dilemma ontstaan als de voorwaardenscheppende stabilisatie zoveel tijd in beslag neemt dat aan de eigenlijke traumaverwerking niet

toegekomen wordt. Het zou boeiend zijn om te inventariseren in welke situaties een snelle(re) start met bijvoorbeeld EMDR toch verantwoord is en de voorkeur verdient boven een langdurige stabilisatiefase.

Hanneke Lafeber is gz-psycholoog en systeemtherapeut, werkzaam bij Zonnehuizen, Polikliniek Trialis te Zeist. E-mail: hannekelafeber@gmail.com.

Literatuur

- MacLean, P.D. (1985). Brain evolution relating to family, play, and the separation call. *Archives of General Psychiatry*, 42, 405-417.
- Onderwaater, A. (2011). Trauma en gezin. Studiedag van de sectie Kinderen en Jeugdigen van de NVRG, 19 november 2010 te Ede. *Systeemtherapie*, 23(3), 178-181.
- Spierings, J. (2009). Stabilisatie. Een gestructureerd programma voor taxatie en interventie. In E. ten Broeke, A. de Jongh, & H.-J. Oppenheim (red.), *Praktijkboek EMDR* (pp. 429-436). Amsterdam: Pearson.

Psychologieboeken van Uitgeverij Boom

ISBN 9789461052346

€ 17,90

ISBN 9789053529003

€ 18,50

ISBN 9789461050403

€ 23,-

ISBN 9789461052377

€ 27,50

ISBN 9789461053015

€ 22,95

ISBN 9789461052414

€ 23,-

Boom

Deze boeken zijn te koop in de boekhandel
of te bestellen via www.uitgeverijboom.nl